

שיקום כמנוף לשינוי פוליטי : כיצד כלים של שיקום יכולים לחזק את המשילות הפלסטינית בעזה ולהוות מודל חיובי לגדה המערבית

נועה שוסטרמן-דביר*

אפריל 2026

תהליך השיקום של רצועת עזה, שעלותו נאמדת בכ-70 מיליארד דולר, אינו מסתכם במענה הומניטרי גרידא אלא מהווה נקודת הכרעה אסטרטגית לבניית חלופה שלטונית לחמאס, שעשויה לעצב מחדש את הזירה הפלסטינית כולה. במרכז המהלך עומדת הוועדה הטכנוקרטית (NCAG) הפועלת מכוח "מועצת השלום" שהוגדרה בתוכנית 20 הנקודות ואושרה בהחלטת מועצת הביטחון 2803, ומטרתה לייצב את המשילות בעזה תוך יצירת אופק להעברת מקל עתידית לרשות פלסטינית משופר וחיבור בין הגדה המערבית לרצועת עזה. בעוד פוטנציאל הצלחתה של הוועדה ישפיע לחיוב על הזירה הפלסטינית כולה ועל הדינמיקה האזורית, ברמה הגאופוליטית הוועדה צפויה להתמודד עם שלל אתגרים, ביניהם:

- מתח מול הרשות הפלסטינית, הנמצאת ב"מלכוד אסטרטגי" – הצלחת הוועדה עלולה להבליט את חוסר הרלוונטיות של רמאללה, בעוד כישלונה ימנע מהרשות חזרה עתידית לעזה;
 - השליטה הישראלית במעברים ובמרחב הביטחוני ("הקו הצהוב") מייצרת אי-בהירות טריטוריאלית המקשה על ביסוס ריבונות פלסטינית עצמאית ומעכבת את הזרמת המשאבים הבינלאומיים;
 - חמאס ישאף לשכפל את "מודל חזבאללה" שבו חמאס שומר על עוצמתו הצבאית בחסות השקט האזרחי.
- תהליך השיקום צריך לשמש ככלי להחלשת מוקדי הכוח של חמאס דרך יצירת תלות כלכלית ודיפלומטית של האוכלוסייה במערב ובמדינות המפרץ, תוך ניסיון להפוך את עזה מ"מובלעת התנגדות" המסכנת את ישראל לישות פוליטית מתפקדת המשתלבת בחזון היציבות האזורי. מסמך זה מנתח את התרחישים הצפויים ברצועת עזה ואת האתגרים הצפויים לפעילות הוועדה הטכנוקרטית, ומציע עקרונות לפעולה והמלצות קונקרטיות ומיידיות לוועדה הטכנוקרטית ולקהילה הבינלאומית.

א. מבוא

תהליך השיקום של רצועת עזה אינו מסתכם בהיבט ההומניטרי בלבד, אלא מהווה נקודת הכרעה פוליטית והזדמנות קריטית לבניית מודל שלטוני חלופי לחמאס שיכול להשפיע, לטובה או לרעה, על הרשות הפלסטינית ועל הזירה הפלסטינית כולה. שיקום בסדר הגודל הצפוי ברצועת עזה, שלפי דו"ח של האו"ם מאוקטובר צפוי לעלות כ-70 מיליארד דולר, טומן בחובו שלל אתגרים והזדמנויות משילותיים, כלכליים ומדיניים – מגיוס כספים וניהול קשרים עם מדינות תורמות, לתכנון ויישום תוכניות לבניית שכונות ומוסדות באופן שישפיע על המרקם החברתי, ועד לרתימת וניהול המגזר העסקי והמגזר השלישי, ובניית מסגרת רגולטורית ופיננסית מתאימה. מהלך שכזה, אם יבוצע היטב, ייתן בידיו של הגוף המשקם שליטה רבה על האופן שבו תיראה עזה בדורות הבאים, וגם ייתן בידיו כלים משמעותיים, כולל גישה למיליארדי דולרים.

* נועה שוסטרמן דביר, מנהלת תוכנית "פלסטינים והאזור", מיינד ישראל (MIND Israel).

הוועדה הטכנוקרטית (NCAG), כגוף הפלסטיני שאמור לנהל את החיים בעזה ולהוביל את השיקום, הוקמה מתוקף סעיף 9 של תוכנית 20 הנקודות וקיבלה מנדט של שנתיים, עם אופציה להארכה, בהחלטה 2803 של מועצת הביטחון. החזון לפי שני המסמכים הללו הוא העברת מקל מסודרת על השליטה בעזה לרשות הפלסטינית, כתלות ביישום הרפורמות ברשות עצמה. מכאן שעתידיה של הוועדה ברצועת עזה קשור בשלשלאות לתהליכים המתרחשים בגדה המערבית והרשות הפלסטינית, שמאותגרת בימים אלה על ידי ממשלת ישראל ואינה זוכה לתמיכה מספקת מצד הקהילה הבינלאומית.

מינויה של הוועדה טכנוקרטית ברצועת עזה תחת "מועצת השלום" נמצא במתח מול הרשות הפלסטינית, אשר שאפה להשתלב רשמית בניהול הרצועה ולהיות הגורם הפוליטי הבלעדי, אך בפועל ממודרת ממנה ומשפיעה בעיקר בעזרת גורמים המזוהים איתה בוועדה הטכנוקרטית. הכפפתה של רצועת עזה לשלטון הפלסטיני המרכזי וחיבורה לגדה המערבית איננה רק עניין פורמלי אלא צעד נדרש בקידום נתיב להקמת מדינה פלסטינית, כפי שנקבע בסעיף 19 של תוכנית 20 הנקודות של הנשיא טראמפ. מבחינתה של הרשות הפלסטינית היא נמצאת במלכוד, שכן הצלחה של הוועדה באופן מנותק לחלוטין יבליט דווקא את חוסר הרלוונטיות שלה ו"יוכיח" את הטענה הישראלית בדבר אי כשירותה, אך חזרתה לעזה תלויה דווקא בהצלחה של הוועדה להניע את תהליך השיקום, כמו גם ביישום רפורמות ברשות עצמה.

לפיכך, האתגר הפוליטי הטמון בשיקום עזה על ידי הוועדה הטכנוקרטית הוא חיבור מאוזן לרשות הפלסטינית באופן שיאפשר לה כניסה מדורגת בתנאים נוחים, לאחר שהחל השיקום הראשוני והתייצבות המצב הביטחוני והחברתי. בכך, הרשות יכולה לקנות לעצמה הזדמנות לעשות העברת מקל מסודרת ומוצלחת יותר מאשר להסתכן בהפיכה נוספת נגדה, באופן שיקרין שלילית עליה בזירה הבינלאומית. במקביל, הוועדה הטכנוקרטית צריכה לשמור על מרחק ועצמאות כדי שלא תושפע לרעה מהאירועים בגדה המערבית ולא תשכפל טעויות ולקויות של הרשות הפלסטינית, אלא תבנה מנגנון מותאם לצרכים של עזה באופן שיסייע לה לקדם שיקום יעיל – תוך דחיקת חמאס ממוקדי השלטון – ללא יצירת תחרות והקרנה שלילית על הרשות הפלסטינית. בה בעת, ישנם מוסדות וארגונים ברשות שיכולים לסייע בידע, ניסיון והבנה תרבותית-חברתית מעמיקה, באופן שאינו משתווה לאף גורם אחר.

מסמך זה יבחן את האתגרים הניצבים בפני הוועדה הטכנוקרטית ויזהה עקרונות לפעילותה באופן שמקדם את השיקום של רצועת עזה אך גם את החזון ארוך הטווח של הזירה הפלסטינית ומטרותיה הפוליטיות, כפי שהוסכמה על ידי "מועצת השלום".

ב. תרחישים מרכזיים ברצועת עזה והשפעתם על הזירה הפלסטינית

- **מימוש תוכנית 20 הנקודות:** תרחיש אופטימי, המשתקף גם בחזון תוכנית 20 הנקודות של הנשיא טראמפ, הוא שעזה תהווה מוקד לשינוי רוחבי חיובי בזירה הפלסטינית, תעבור בהמשך לידי רשות פלסטינית משופרת ויציבה, ותהליך זה יוביל ליישום פתרון שתי המדינות.
- **חידוש הלחימה בעזה:** תרחיש פסימי של גריסת או ביטול תוכנית 20 הנקודות וחידוש הלחימה בידי ישראל כתוצאה מהיעדר ההסכמה של חמאס להתפרז, תוך טענה כי הפרו את ההסכם. בהינתן ההרכב הנוכחי של ממשלת ישראל או הרכב דומה, ובהינתן היעדר לחץ אמריקני, ישראל לא צפויה להביע נכונות לנסיגה מהרצועה ואף תעמיק את כיבושה. מצב זה יהווה תשתית להקמה מחדש של שלטון צבאי ברצועה ואף בניית התנחלויות, ויחזק את הנרטיב שמהדהד השר סמוטריץ בקרב הציבור הישראלי על חיסול המדינה הפלסטינית.

• תרחישי ביניים:

○ **קיפאון:** תחת חלופה זו נראה את המשך "ניהול הסכסוך" הן ברצועת עזה והן בגדה המערבית – המשך החלשה של הרשות הפלסטינית בגדה עד כדי התפרקותה. תחת תנאים אלו נראה מחד את חמאס שאינו מוכן לתנאיה של מועצת השלום לפירוז, ומנגד, הנשיא טראמפ משמר את המעטפת של ההסכם ומונע מישראל לחדש את הלחימה. בפועל, ישראל תמשיך בשליטה חלקית ברצועת עזה בעוד הוועדה הטכנוקרטית אינה מצליחה לבסס את מרותה בשטח, וישנה שליטה חמאסית משמעותית אזרחית וצבאית. בתרחיש זה מועצת השלום, גם אם היא

קיימת על הנייר, אינה מצליחה להביא לשינוי בשטח וישנה סכנה להידרדרות נוספת ואין מענה לצרכים ההומניטריים והשיקומיים של תושבי עזה.

○ **"מודל חזבאללה"**: תחת תרחיש זה חמאס יביע הסכמה על הנייר לתנאים של מועצת השלום אך בפועל ישתמש בידע ובמארג הקשרים של הארגון עם אוכלוסיית עזה ומוסדותיה, כדי להשתרש בתוך השלטון החלופי המתפתח ולהיטמע בו, גם במחיר של הסכמה זמנית להתפרקות מנשק, ככל הנראה תוך הסלקה של חלק מאמצעי הלחימה שברשותו מתחת לעינין של המתווכות. בכך חמאס יהפוך לתנועה פוליטית לגיטימית אך בפועל הוא ישמר כוח צבאי שימשש אותו ליום פקודה ולכפיית האג'נדה שלו על הזירה הפלסטינית, בדומה לאופן הפעולה של חזבאללה בלבנון.

ג. האתגרים המרכזיים לביסוס מעמדה של הוועדה הטכנוקרטית וקידום שיקום ברצועת עזה

- **שתי "עזות"**: על אף ההבנה הבינלאומית והאזורית שהוועדה הטכנוקרטית צפויה לפעול בכל רצועת עזה, בפועל יש אי-בהירות לגבי מנגנון הפריסה שלה ויכולת התפקוד בשטחים שנמצאים כיום תחת שליטה של חמאס. ככל שכוח הייצוב לא נפרס בשטח, וחמאס לא מתפרק מנשקו, צה"ל אינו מחויב בנסיגה לאחור. גם כאשר כוח הייצוב יתייצב, נסיגת צה"ל לא צפויה להיות מלאה אלא לפי התנאים שהוגדרו בתוכנית 20 הנקודות. למעשה ישנה אי-בהירות לגבי התחום הטריטוריאלי שבו הוועדה תפעל. נושא זה מעלה אתגרי משנה: גם אם ישתנה הקו הצהוב הנוכחי שמפריד בין האזור הירוק לאדום, חלוקת עזה תימשך בטווח הקצר-בינוני; הוועדה תפעל רק באופן חלקי ברצועה ולמעשה ייווצרו שתי מערכות משפט ושלטון, ושתי מערכות ביטחוניות, וצורך לבנות מנגנון מעבר מוסדר של אנשים וסחורות בין שתיהן.
- **מלכודת הלגיטימציה של "משתפי פעולה"**: הוועדה הטכנוקרטית עלולה להצטייר ברחוב העזתי כ"ממשלת בובות" בחסות ישראל/ארה"ב. אם השיקום לא ילווה בנרטיב פלסטיני פנימי חזק, ללא התנגדות הרשות הפלסטינית, חמאס יצליח למתג כל הישג של הוועדה כניסיון "לקנות את העם בכסף" (שיח השוחד המדיני). בנוסף, עולה שאלה לגבי הייצוג של האוכלוסייה המקומית בוועדה – רכיב שישפיע מאוד על הלגיטימציה והאמון שהוועדה תזכה לו. כרגע אין בהירות לגבי מנגנוני שיתוף הציבור ובכלל מנגנוני השילוב של מקומיים עזתיים בתור עקרון מרכזי של הוועדה.
- **אנרכיה מוניציפלית**: בעזה קיימות עיריות ומערכות תשתית מקומיות והן צפויות להוות הבסיס לפעילות הוועדה, אך חמאס השתלט עליהן במשך כמעט שני עשורים והטמיע שם את אנשיו בדרגים בכירים וזוטרים. האתגר הוא לא רק להקים וועדה עליונה שתנהל את עזה ותבנה מחדש מוסדות ועיריות, אלא למנוע "שביתה איטלקית" או חבלה מצד הדרגים הביצועיים הנמוכים שעדיין נאמנים לתנועה והם כיום ללא תחליף. בנוסף, שורר היום כאוס בירוקרטי בעזה, המתגבר גם על ידי הרס של חלק מהתשתיות מוניציפליות - הן התשתיות הפיסיות (מבנים ומערכות ניהול) והן אובדן הידע הארגוני. מצב זה משפיע ישירות על האינדיבידואל (לדוגמה בהיעדר מערכת רישום ניהול אוכלוסין וללא אפשרות להנפיק תעודות פטירה ולידה) ועל המסגרת הקהילתית-מקומית, שהיוותה נדבך משמעותי בחיי היומיום טרום המלחמה. בעוד האוכלוסייה משתדלת להמשיך ולפעול במסגרת קהילתית גם בערי האוהלים, הם סובלים מהיעדר מערכת ניהולית מתאימה ופירוק המארג החברתי המקומי.
- **אינפלציה ויוקר מחיה בשיקום**: הכנסת מיליארדי דולרים לאזור מצומצם והרוס עלולה לייצר אינפלציה דורסנית. אם מחירי המזון והדיור יאמירו בגלל פעילות השיקום, התושב הממוצע עשוי להאשים את הוועדה בהרעת מצבו הכלכלי היחסי.
- **צוואר הבקבוק ה"דו-שימושי" (Dual-Use)**: המכשול הפרקטי המיידי לשיקום הוא השליטה הברוקרטית של ישראל על הכנסת חומרים הנמצאים בקטגוריה של "דו-שימושי". חומרים אלה הכרחיים עבור השיקום ונמנים עמם חומרי בנייה ובטון, צנרת, דשנים לחקלאות, ועוד. ככל שישראל שולטת ברשימה זו ומגבילה את הכניסה של חומרים, כך הוועדה אינה יכולה לממש תוכניות פיתוח. ההערכה של צה"ל היא שבשנים הקרובות ישנו צורך לכניסתן של 700 משאיות ביום כדי לעמוד ביעדי השיקום – 300 משאיות של סיוע הומניטרי ועוד 400 משאיות של סחורות, כולל חומרי שיקום. מדובר

בכמות גדולה מאוד של ציוד שנדרש לעבור תהליך של אישור, בידוק מקיף במעבר הגבול, ופיקוח כדי לוודא שלא עבר לידיים של גורמי חמאס. ללא פתרון צוואר הבקבוק באופן שנותן מענה לצרכי הביטחון הישראליים, הוועדה הטכנוקרטית תתקשה לקדם את השיקום.

- **שליטה ישראלית במעבר רפיח:** בדומה לשליטה הישראלית במעברים עם ישראל, יש לה נוכחות טכנולוגית במעבר רפיח וכן השפעה על ההחלטה כמה אנשים נכנסים ויוצאים במעבר, ואישורם. המשמעות היא שהוועדה הטכנוקרטית אינה יכולה לבסס ריבונות כאשר היא מהווה גורם משני לישראל, וכן, נכון להיום, אין לה יכולת להוציא כוחות שיטור חדשים לאימונים במצרים או בירדן, או להכניס כוחות שיטור של הרשות הפלסטינית.

- **נוכחות צבאית ישראלית:** נכון להיום, ועד לפריסת כוחות ISF באופן מלא בשטח, ישראל נוכחת צבאית בכ-52 אחוזים מהשטח. מצב זה מקשה על הוועדה הטכנוקרטית לבסס את מעמדה כריבון כאשר ישנו צבא עוין לשטחה בתוך השטח שהיא אמונה עליו, ולמעשה אין לה בו חופש פעולה או מונופול על הפעלת הכוח. מנגד, ככל שצה"ל והוועדה חולקים מטרות דומות של שיקום אזורים מפורזים, ישנה אפשרות לפעילות מתואמת של שיקום באזורים מפורזים והגדלת הסמכות של הוועדה באזורים אלה (לדוגמה הקמת העיר ברפיח), ככל שצה"ל יהיה מוכן להוריד את טביעת האצבע שלו באזורים שנמצאים בחסות הוועדה ולאפשר לה לפעול שם באופן חופשי.

- **נוכחות ודומיננטיות חמאס:** בעוד שהוועדה מאותגרת על ידי צה"ל באזור המזרחי של רצועת עזה, באזור המערבי היא נתונה לחסדיו של חמאס חמוש שעדיין שולט בשטח, והחלטתו האם יאפשר לה לפעול באזורים שבו חיים מרבית הפלסטינים. ככל שאין הסדר מול חמאס שכולל פירוק מנשק והעברת המונופול על הכוח לוועדה הטכנוקרטית, ומאפשר לוועדה להקים גופי שיטור ואכיפה תוך עמידה בתנאים של מועצת השלום, וכן יאפשר פריסה של כוחות ה-ISF ללא איום משמעותי, הוועדה לא יכולה להתחיל לפעול באזורים אלה. במצב כזה שיקום לא יתחיל והוועדה הטכנוקרטית תיהפך ללא רלוונטית וללא יכולת משילותית.

- **מימון:** סוגיית מימון השיקום היא מכשול משמעותי לוועדה ולשיקום – בעיקר על רקע נוכחות חמאס. ללא התפרקות חמאס מנשק והדחת הארגון ממוקדי קבלת ההחלטות, גורמים מממנים לא צפויים להעביר את הדרישות התקציביות הנדרשות למימון השיקום והרצועה תישאר תלויה בסיוע הומניטרי בלבד. חשוב לציין שלאחר מבצע "צוק איתן" ב-2014, מדינות תורמות התחייבו ל-5.4 מיליארד דולר במסגרת ועידת קהיר, אך בפועל הועברו לא יותר מ-60 אחוזים מסך ההתחייבויות. הדבר מעיד על שחיקה בקרב המדינות התורמות, לאחר שהעבירו תרומות לשיקום אחרי מבצעים קודמים, ומדגישה שהפעם, ללא שינוי מהותי שימנע הישנות של האירועים, הן לא תתרומנה שוב. לסוגייה זו יש להוסיף את שאלת הקצאת הכספים ותעדוף התוכניות, שככל הנראה תיעשה ישירות על ידי מועצת השלום כדי למנוע הסטת כספים לחמאס - פרקטיקה שיכולה להיות במתח עם הצרכים המקומיים.

- **היעדר מונופול על הכוח:** בנוסף לאתגר שמציב חמאס, גם לו יסכים להתפרק מנשקו או להקפיאו, ללא כוח שיטור וביטחון מסכל משמעותי, רצועת עזה עלולה להיגרר למודל של מיליציות חמושות הפועלות באופן בלתי חוקי. בניגוד לחמאס, שיש לו שאיפות לקבל לגיטימציה בינלאומית, המיליציות עסוקות בשימור אינטרסים צרים, בדגש על שליטה בצירי הברחות והפעלת שוק שחור. מצב זה יקשה על מימוש תוכניות שיקום שכן צפויה להיות ביזה של ציוד ותשלומי מסי מעבר.

- **תשומת הלב מופנית לאיראן:** למעורבות של ממשל טראמפ יש חשיבות מכרעת בהובלת מועצת השלום. יוזמתה של ארה"ב לפעול צבאית מול איראן מסיטה את תשומת הלב, ומובילה לשיתוק בתהליך יישום התכנית ומעניקה זמן לחמאס להתחזק – בהקמה מחדש של מוסדות שלטון, גביית מסים וגיוס פעילים.

- **משבר הרשות הפלסטינית:** הנהגת הרשות במצבה הנוכחי מהווה אתגר נוסף. היא מנסה לשמור על מעורבותה ברצועת עזה ופועלת כדי למנוע מהוועדה הטכנוקרטית לפעול באופן שאינו מתיישב עם מטרות מנהיגיה. זאת בזמן שהיא זוכה לגיטימציה ציבורית נמוכה ומחויבת בתוכנית 20 הנקודות לבצע רפורמות מקיפות – שטרם הוגדרו רשמית במועצת השלום. ללא ביצוע הרפורמות לא יהיה ביכולתה להפוך בעתיד לגורם השלטוני בעזה כפי שתכנית טראמפ ומדינות העולם מצפות לראות את התהליך. ממשלת ישראל הנוכחית מתנגדת למעורבות הרשות בניהול עזה, גם לאחר הרפורמות, ובפועל פועלת להקריסה בגדה המערבית.

ד. עקרונות לפעולה: בניית לגיטימציה על ידי מתן מענה לאזרח והדחת חמאס ממוקדי הכוח

כדי שהוועדה תשמש זרז לשינוי, עליה לפעול לקידום שיקום אזרחי המחיה, המסחר והתעשייה, והמוסדות הפלסטינים ברצועת עזה, תוך הישענות על הרשות לגיטימציה ויצירת זיקה בין שני האורגנים, בדגש על מינוף מגזר השירותים:

- **מודל "איים של שיקום":** במקום לנסות לשלוט בכל הרצועה בבת אחת, כדאי להגדיר סדר עדיפות/אזורי התחלה (למשל, שכונות במרחב רפיח). באזורים אלו יופעל מודל "משילות מלאה": אבטחה של ה-ISF, שירותי רפואה בינלאומיים (אולי אף בתמיכת הרשות), חלוקת מזון בשפע ומדיניות ישראלית-אזרחית מרחיבה להכנסת מוצרים וחומרים. הצלחה נראית לעין ב"איי" אחד תייצר לחץ ציבורי מצד תושבים באזורים אחרים לקבל עליהם את מרות הוועדה ולהיות חלק מהמרחב החדש.
- **דיגיטציה של המשילות:** כדי לעקוף את מנגנוני השוחד והביזה של חמאס, יש להקים מערכת זיהוי ביומטרית או דיגיטלית לחלוקת קצבאות וסיוע. אמצעי זה ינטרל את המתווכים המקומיים ויבנה קשר ישיר בין הציבור לוועדה הטכנוקרטית.
- **התניית שיקום ב"שקט קהילתי":** יצירת חוזה מול ראשי חמולות ומוכתרים - שכונה שתאפשר פעילות חבלנית נגד כוחות הביטחון או תאפשר ביזה, תראה הקפאה מיידית של תקציבי השיקום באותה גזרה. בכך הקהילה – ברמת השייכות הבסיסית ביותר - הופכת לשומרת סף אינטרסנטית.
- **עקרון הייצוג המקומי:** יש לקבע בתוכנית פעולה את השאיפה לייצוג מקומי (ראשי חמולות, מוכתרים וראש ערים) ומנגנוני שיתוף ציבור כחלק מתוכנית האב של הוועדה הטכנוקרטית. זאת כדי ליצור אמון במנגנוני השיקום החדשים ולדייק את המענה לתושבים באופן שמשרת יציבות ארוכת טווח. מהלך זה יסייע להתמודד עם מלכודת הלגיטימציה של "משתפי פעולה".
- **שיקום תומך DDR:** סוגיית הפירוז מנשק של חמאס ושאר המליציות החמושות קריטית עבור יכולתה של הוועדה לקדם שיקום מקיף וארוך טווח. הימצאותן של מיליציות חמושות יכולה להזיק לא רק במניעת תחושת המוגנות והביטחון האישי, אלא גם בהשחתת המערכת כולה. על מנת לאפשר פעילות סבירה על הוועדה, בשיתוף כוח הייצוב ותמיכת מועצת השלום, לקדם קריטריונים ומנגנון לקידום DDR, והטמעה של חמושים וחברי חמאס לשעבר במוסדות החדשים שתבנה. תהליך השיקום צריך לתת לחמושים תמריצים להתפרק מנשקם, וכלים להשתלבות בחברה, ולשם כך הכלכלה הפלסטינית כולה צריכה לגלות חיוניות.
- **יישום "חוק אחד, נשק אחד":** הקמת כוח משטרה אזרחי יעיל שיגן על התושבים ויספק ביטחון אישי הוא הכרחי, כמו גם ההישענות על מערכת חוקית מוכרת, מקובלת וברורה עבור התושבים. שימוש בקודקס החוקים של הרשות מהווה לא רק צעד סמלי אלא נותן לוועדה כלים בפועל לניהול חיי היומיום.
- **שירותים כבסיס לאמון:** שיקום מוסדות ציבור (בתי חולים, אוניברסיטאות, מים וחשמל) וחלוקת סיוע שוויונית הם הבסיס לבניית לגיטימציה ותחושת ביטחון בקרב התושבים. שיקום הכלכלה ויצירת תעסוקה לצעירים הם חלק אינטגרלי מהייצוב הביטחוני.
- **מערכת היחסים עם הרשות:** על הוועדה להשתמש בתשתיות ובמוסדות המקצועיים של הרשות היכן שנדרש (למשל לשם חוק וסדר, מערכת משפט, מערכת בריאות), אך לייצר הפרדה מוחלטת מההנהגה הפוליטית הנוכחית של הרשות. הצלחתה של הוועדה בעזה צריכה להקרין לגיטימציה ואפקטיביות כדי לעודד רפורמות בגדה, מבלי להיות תלויה בהן.
- **ה-ISF כערוץ עוקף למדיניות הדו-שימושי:** יש לקדם את כניסתו של כוח הייצוב הבינלאומי לא רק לשם יציבות ביטחונית, אלא כערוץ מוסכם, מאובטח ומפוקח להכנסת חומרי בנייה וציוד דו-שימושי, כולל פיקוח וניטור לחומרים שהוכנסו. במקביל, כצעד מידי, יש להכניס למשל מבנים יבילים למענה בדיוור ללא צורך בהכנסת חומרים דו-שימושיים מורכבים.
- **תוכנית עבודה קשיחה ומיידית:** גיבוש לוח זמנים של פעולות מורכבות לטווח הקצר (Comprehensive) בתחומי הביטחון, הכלכלה והסיוע, שאינו ממתין לפתרונות הפוליטיים הסופיים.

ה. המלצות מיידיות: העברת סמכויות בפועל לוועדה הטכנוקרטית תוך יישום צעדים להחלשת חמאס בזירה הבינלאומית

- **חיזוק ההיבט הקהילתי:** כדי להוות אלטרנטיבה לחמאס ולמנוע משבר אמון שיפגע בלגיטימציה של התהליך, מומלץ ליצור מנגנוני ייצוג מקומיים שיהיו בקשר ישיר עם הוועדה והרשות וישפיעו על קבלת ההחלטות באופן שיחלחל לציבורים הרלוונטיים. ניתן לעשות זאת דרך העצמת המועצות המקומיות ומינוי בעל תפקיד מטעם הוועדה שינהל את הקשר מול המוכתרים וראשי חמולות. חשוב שהקשר הזה יתורגם לתקצוב קהילתי – תחת פיקוח הוועדה הטכנוקרטית ודיווח למועצת השלום, שילוב המקומיים בהליכי התכנון וההקצאה, וקביעת מנגנון מוסכם להסדרת זכויות שיקום ותעודון משימות.
- **הקמת "בנק שיקום עזה":** גוף פיננסי עצמאי בפיקוח בינלאומי שינהל את הכספים. הבנק ינפיק כרטיסי אשראי ייעודיים לתושבים לרכישת חומרי בניין (רק מספקים מורשים של הוועדה), ובכך ימנע זליגת מזומנים לחמאס ויאפשר ניטור הדוק של חומרים דו-שימושיים. ההמלצה היא לא להתבסס בשלב זה על הבנקים הפלסטינים שלא עברו רגולציה בינלאומית אמיתית ולא יכולים לבדל את עצמם מחמאס.
- **שיקום מבוסס תעסוקה:** במקום להביא רק חברות קבלניות זרות בלבד, יש לחייב העסקת צעירים עזתיים במיזמי התשתית (לאחר אישור ישראלי). ככל שיותר צעירים יהיו תלויים כלכלית בוועדה הטכנוקרטית, כך פוטנציאל הגיוס של חמאס והמיליציות יקטן.
- **"מסלול ירוק" למוסדות דת וחינוך מתונים:** חמאס בנה את כוחו דרך ה"דעווה". על הוועדה להקים מנגנון חלופי של תמיכה במסגדים ומרכזים קהילתיים שאינם מזוהים עם הארגון, תוך אספקת תוכן חינוכי שמתמקד בבנייה ולא בהתנגדות חמושה. עיצוב הפעילות בתחום זה, וגם יישומו, חייב לשלב מדינות מוסלמיות מתונות בעלות ניסיון במאבק בהקצנה דתית וחיזוק אסלאם פרגמטי, כגון איחוד האמירויות, סעודיה, מרוקו ואינדונזיה.
- **אבטחת שרשראות האספקה:** הפסקת הביזה של הסיוע תלויה בשני רכיבים: כינון ה-ISF וליווי חמוש של שיירות הסיוע עד ליעדן; הפעלת משטרה כחולה שאינה חמאס שתקבל לידיה את השיירות ותוודא העברתן. בנוסף, יש להפעיל מערכת משפט ואכיפת חוק שיוודעת לבוא בחשבון עם גורמים שמסיתים או בוזזים סחורות.
- **הובלת תוכנית DDR על ידי הוועדה הטכנוקרטית** שנותנת מענקים ותמריצים לפירוק מנשק ומפעילה תוכניות הכשרה מקצועית ומענה פסיכולוגי לחמושים לשעבר, תוך שימוש באתוס לאומי-פלסטיני של שיקום וריפוי חברתי. עם זאת, ככל שישנה אפשרות שחמאס לא יסכים לתנאים של תוכנית 20 הנקודות להתפרק מנשקו וישנה אפשרות שצה"ל יחזור להילחם נגד חמאס בשטח האדום, חשוב שמועצת השלום תכין "תוכנית מגרה" לשיקום תחת אש שתבדל בין האזורים תחת שליטת חמאס ותשמור על הישגים של הוועדה.
- **אסטרטגיה כלכלית לייבוש מקורות המימון של חמאס¹:**
 - פגיעה בחברות קש ונדל"ן: הפעלת לחץ וסנקציות על בנקים ומדינות המאפשרים פעילות של חברות קש המנהלות את תיק ההשקעות של חמאס.
 - חסימת נתיבי קריפטו: שיתוף פעולה מודיעיני הדוק עם בורסות קריפטו לחסימת ארנקים דיגיטליים המשמשים לגיוס תרומות והלבנת הון.
 - פיקוח על עמותות ("דעווה"): סגירת עמותות קש זרות והקמת מנגנון סליקה שקוף ובינלאומי לשיקום עזה, בפיקוח מועצת השלום, שיהיה הצינור הלגיטימי היחיד לתרומות.
 - חסימת המימון המדינתי: הגברת הלחץ על ערוצי המימון האיראניים וחסמת נתיבי ההברחה הפיזיים.

¹ להרחבה בנושא צעדים כלכליים שניתן לנקוט להחלשת החמאס וחיזוק הוועדה הטכנוקרטית, ראו: יצחק גל, "צעדים כלכליים להחלשת החמאס בעזה", "מיתווים", מאי 2026.